

Gisèle Pelicot

MUMS NETURI BŪTI GĖDA

ATSIMINIMAI

baltos lankos

ODĖ GYVENIMUI

Gisèle Pelicot
su Judith Perrignon

Ode gyvenimui

Mums neturi būti gėda

Atsiminimai

Iš prancūzų kalbos vertė Erika Sabaliauskaitė

baltos lankos

Pusryčių stalą visada padengiu iš vakaro. Išdėliuju puodelius, lėkštes, įrankius, servetėles, padedu medų ir uogienės stiklainius. Tarsi norėdama peržengti naktį, kurios visada bijojau, tarsi pranešdama apie kitos dienos harmoniją. Beliks išimti sviestą, įjungti virdulį, mėgautis kavos ir skrudinamos duonos kvapais. Viskas bus gerai.

Tą vakarą viską paruošiau. Net Dominique'o drabužius. Vadinkime jį Dominique'u. Niekada jo taip nevadinau, man labiau patiko mažybinių vardų švelnumas: Dumis, Minas. O paskui nebežinojau, kaip jį vadinti. Sakydavau „ponas“. „Ponas Pelicot.“ Rašydama mūsų istoriją, renkuosi jo vardą. Paruošiau jo tamsiai žalias aksomo kelnes ir rožinius vaikų dovanotus „Lacoste“ polo marškinėlius. Ryte turėjome prisistatyti į policijos komisariatą.

Susitikimas numatytas 9 valandą 30 minučių. Išgėrėme kavos klausydamiesi žinių per RTL radiją. Pasaulinė kovido pandemija vėl įsibėgėjo. Įsigaliojo dar vienas karantinas. Žiūrėjau į dangų pro virtuvės langą priešais mane, švietė saulė, pasiūliau po pietų ilgai pasivaikščioti, tarsi bandydama pasipriešinti vyriausybės nurodymams ir neabejotinai ieškodama būdo atsigauti

po apsilankymo policijoje. Priešais mane sėdintis Dominique'as nereagavo. Prisiminiau, kad mano broliui Micheliui būtų sukakę šešiasdešimt devyneri metai, šiandien lapkričio antroji. Dominique'as atsiduso tardamas, kad nemėgsta lapkričio, kad šis mėnuo niekada nebūna geras, tikriausiai dėl visų mus užgriūsančių sąskaitų ir priminimų apie skolas. Mano vaiduokliai ir mūsų pinigų problemos sušmėžavo virtuvėje. Bet mes visada jų turėjome. Ir tam tikra prasme tai mus suartino. Dominique'as nuėjo į dušą, aš sutvarkiau stalą. Prieš išeidamas jis apsirengė visiškai prie mano parinktų drabužių nederančią striukę. Paskiau jam tai. Jis tik gūžtelėjo pečiais. Sėdome į mano automobilį, ir jis nuvairavo į Karpantra policijos komisariatą.

Prieš du mėnesius Dominique'as buvo užkluptas „Leclerc“ parduotuvės apsaugos darbuotojo filmuojantis po trijų moterų sijonais. Tuo metu viešėjau pas mūsų dukrą Caroline ir jos vyrą Pierre'ą, gyvenančius netoli Paryžiaus, iki mokslo metų pradžios turėjau prižiūrėti anūką. Savaitgalio nuvykome praleisti jiems priklausančiame name Rė saloje. Ten ir sulaukiau Dominique'o skambučio, jo balse girdėjau jam nebūdingą nerimą. Jis nerišliai paaiškino, kad pametė mobilųjį, kad jam reikia kodo, norint aktyvuoti ką tik nusipirktą telefoną, ir kad tą kodą jis išsiuntė mano telefono numeriu. Padiktavau jį, bet atrodė, kad paprastai tokio metodiško ir organizuoto vyro gyvenime staiga kilo sumaištis. Kai po kelių dienų jis atvažiavo manęs pasitikti į stotį, pastebėjau, kad yra sulysęs. Namuose jis pravirko. Sakė, kad nenori manęs prarasti. Iš karto prisiminiau

tėtį, kai mirė mama. Verkiantis vyras man kaskart primena raudantį tėtį, o aš esu šalia, taip arti, ir nesugebu jo paguosti. Matydama Dominique'ą verkiantį išsigandau, kad jis serga, kad jo pasiglemžti grįžo vėžys.

Taigi, kai Dominique'as pagaliau prisipažino, kad prieš savaitę „Leclerc“ parduotuvėje Karpantra mieste padarė kvailystę, filmavo po sijonais ir atsidūrė policijos komisariate, o ten konfiskavo jo telefoną bei kompiuterį, nusiminiau, bet man beveik palengvėjo. Baisu įsivaizduoti sutuoktinį persekiojant kitas moteris, nepakeliama mintis, kad jis gali būti agresorius, bet mano galimų nelaimių skalėje tai neatrodė nepataisoma.

Tądien jam pasakiau, kad tai liks tarp mūsų, kad nepasakiosiu šios istorijos mūsų vaikams, nes juos tokia žinia sukrėstų, kad jo nepaliksiu, bet jis privalo atsiprašyti filmuotų moterų, kreiptis į psichoterapeutą, ir kad kito karto nebus, tada tikrai jį paliksiu. „Pažadu, – užtikrino jis mane, – tai nebepasikartos.“ Negalėsiu pamiršti to, ką jis padarė, – tai buvo perspėjimas, bet perspėjimas apie ką? Nesupratau. Norėjau, kad mūsų pensininkų gyvenimas, nepaisant visko, ir toliau tekėtų įprasta vaga mūsų geltoname namelyje mėlynomis langinėmis Prancūzijos pietuose. Baseinas buvo uždengtas. Oleandras nebežydėjo rausvais žiedais. Artėjo ruduo.

Spalio viduryje vėl išvykau į Paryžių, šį kartą prižiūrėti savo sūnaus Davido vaikų, nes jam turėjo būti atlikta nedidelė chirurginė operacija. Vykdavau prižiūrėti vieno ar kito anūko, kai tik manęs paprašydavo. Mokyklinių atostogų kalendorius tapo svarbus

ir man. Skubėdavau į pagalbą ir nutikus kam nors nenumatyto. Buvau Maminu, mobili močiutė. Nebijojau senatvės, žinojau, kad tai privilegija. Viešėdama pas Davidą daug laiko leidau su anūkėmis. Charlize kiekvieną rytą atkakliai atsisakydavo vilktis ką nors kitą nei sportinį kostiumą. Jos dvynė sesuo Clémence mėgo dažnai persirengti ir negalėjo atsispirti princesių suknelėms. Joms buvo devyneri, tokio amžiaus aš netekau mamos.

Tą rytą negirdėjau skambančio telefono. Sėdėjau teniso korto tribūnoje. Charlize lakstė paskui kiekvieną kamuoliuką, Clémence ir aš sekėme ją akimis. Ji geriau nei anksčiau smūgiuoja dešine ranka. Radau praleistą skambutį. Nežinomas numeris. Perskambinau šiek tiek vėliau.

– Sveiki, jūs man skambinate?

Vyras prisistatė:

– Esu vyresnysis policininkas Laurent'as Perret iš Karpantros policijos komisariato. Prieš keletą savaičių apklausėme jūsų vyrą, ar žinote dėl ko?

Atsakiau, kad žinau, kad mano vyras man viską papasakojo. Mano atsakymas man pačiai skambėjo kaip pergalė: mes, sena pora, atviri ir pasitikintys vienas kitu. Pridūriau, kad kartu gyvename jau penkiasdešimt metų ir kad jis man niekada nėra padaręs nieko blogo.

– Kada grįšite?

– Spalio dvidešimt pirmą dieną. Grįžusi galiu iškart atvykti.

– Ne, ne, turime daug darbo. Atvykite lapkričio antrą su vyru.

Atėjo lapkričio antroji. Dominique'as tikrai neturėjo jokios priežasties raudoti kaip tėtis, kai mirė mama. „Nesijaudink, tai tik formalumas“, – pasakiau jam, kai sustojome prie policijos komisariato, nedidelio, paprasto ir modernaus pastato, geltono kaip mūsų namas, Provanse įprastos spalvos. Įėjome dėvėdami šviesiai mėlynas kaukes, tais laikais jau dengusias visų planetos gyventojų burnas. Vos prisistatėme registratūroje, vyras skusta galva palinko virš antro aukšto baliustrados.

– Pirmiausia susitiksiu su ponu Pelicot, o paskui su ponia, – šūktelėjo.

Tai buvo vyresnysis policininkas Laurent'as Perret. Dominique'as, vilkėdamas nederančią striukę, neatsigręždamas užlipo laiptais. Šiek tiek vėliau vėl pasirodė policininkas ir mostelėjo, kad ateičiau. Lengvu žingsniu užlipau laiptais, manydama, kad kabinete bus ir Dominique'as. Jo nebuvo. Laurent'as Perret paprašė atsisėsti priešais, bet pakankamai toli nuo jo darbo stalo, kad galėčiau nusiimti kaukę. Aš iš karto pradėjau atsiprašinėti dėl to, ką padarė mano sutuoktinis. Vyras priešais mane buvo aukštas, tvirto stuomens, masyvus veido, plačių pečių – jis idealiai įkūnijo autoritetą, tačiau jo elgsenoje su manimi buvo justi kažkoks švelnumas ir atsargumas. Jis paprašė manęs pasakyti asmens tapatybės duomenis, gimimo datą ir vietą: 1952 m. gruodžio 7 diena, Filingenas, Vokietija. Mergautinė pavardė – Guillou. Tėvai: Yves'as Guillou ir Jeanne Prot. Jis paklausė, kaip susipažinau su Dominique'u, atsakiau, kad pas mamos seserį, 1971 metų liepos mėnesį, ir pridūriau, kad įsimylėjau jį iš pirmo žvilgsnio. Jis paklausė, kaip apibūdinau savo vyro charakterį.